

ע"פ 1569/13 - חוסיין אל שייך-כריים נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 1569/13

לפני:
כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט א' שהם

המערער: חוסיין אל שייך-כריים

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת מיום
14.1.2013 בתפ"ח 19492-08-11 שניתן על ידי כבוד
השופטים: ת' כתילי - סג"נ, א' קולה וד' צרפתי

תאריך הישיבה: ל' בכסלו התשע"ה
בשם המערער: עו"ד דוד דרעי (22.12.2014)

בשם המשיבה: עו"ד עילית מידן
בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

בשם משפחת הקרבן: עו"ד פהד שיח' מחמוד

פסק-דין

השופט ס' ג'וראן:

1. ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' סגן הנשיא ת' כחילי, והשופטים א' קולה וד' צרפתי) בתפ"ח 19492-08-11 מיום 14.1.2013, במסגרתו הושת על המערער עונש של 11 שנות מאסר בפועל; שנתיים מאסר על תנאי שלא יעבור תוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר עבירת אלימות מסוג פשע; פיצוי להורי המנוח בסך 80,000 ש"ח; ופיצוי לנפגע עבירה בסך 30,000 ש"ח.

כתב האישום

2. המערער הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, בעבירות של הריגה, לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין; ויריות באיזור מגורים, לפי סעיף 340 לחוק העונשין. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, אביו של המערער, מחמוד כריים (להלן: "האב") מתגורר עם משפחתו בבית בכפר ריינה, ובסמוך לביתם מצויים בתייהם של שלושה מאחיו של האב (להלן: "המתחם"). אחד מהאחים המתגוררים במתחם הוא ראיף כריים (להלן: "ראיף"). המערער התגורר עם אשתו וילדיו במקום אחר בכפר. ביום 23.7.2011 נערכה במתחם חתונה לבתו של אחד האחים. לאחר תום החתונה התפזרו רוב האורחים, ובהם המערער, ואולם חלק מבני המשפחה נותרו במקום, וישבו יחד בשעות הערב. בין הנוכחים היה גם אמיר כריים בן ה-23, בן דודו של המערער (להלן: "אמיר"). בסמוך לשעה 23:00 התעורר ויכוח בין האב לבין ראיף, וזאת בהמשך לסכסוך קודם ששרר בין האב לבני משפחה אחרים. במהלך הוויכוח התעמתו האב וראיף בצעקות ובקללות, עד אשר האחים האחרים הפרידו בין השניים והובילו את האב ואת ראיף איש איש לביתו. ראיף נותר עומד על-יד מדרגות הכניסה לביתו. בסמוך לחצות, בעת שהמערער היה בביתו, התקשרה אליו אמו נסערת, וקראה לו להגיע למתחם, באומרה כי ראיף הכה את אביו. למשמע דברי אמו, המערער נטל את אקדחו האישי, ומיהר ונסע עמו, כשהוא טעון במחסנית, אל המתחם, ברכבו. המערער הגיע אל המתחם תוך דקות ספורות, נהג את הרכב במהירות בדרך הגישה למתחם, והחנה אותו ליד רחבת בטון סמוכה לביתו של ראיף. המערער יצא מהרכב, מיהר לעבר ביתו של ראיף, שם עמד ראיף כאמור לעיל, כשהאקדח בידו והוא צועק: "איפה הוא, איפה הוא", וירה לעבר ביתו של ראיף בכוונה לפגוע בו. בראותם את מעשי המערער ולמשמע הירי התקרבו בני משפחה שונים, וביניהם אמיר, למקום, וחלקם מיהרו אל המערער ונאבקו בו כדי לקחת ממנו את האקדח. המערער התנגד ולא הניח לאקדח, ובמהלך המאבק ירה שני קליעים נוספים שאחד מהם פגע באמיר, שעמד בקרבת מקום. אמיר נפגע בפניו, נפל לאדמה, ובני המשפחה מיהרו אליו והניחו למערער, אשר בסיוע אחיו עזב את המקום ברכב. כתוצאה ממעשי המערער, חדר הקליע לחלל הגולגולת של אמיר וגרם למחיקה כמעט שלמה של חדרי המוח ולדימום סאבדוראלי. אמיר הובהל לבית החולים האיטלקי בנצרת, ומשם לבית החולים רמב"ם, והיה ללא הכרה, עד שביום 25.7.2011 נפטר כתוצאה מנזק חמור למוח. הקליע שפגע בראיף, כתוצאה ממעשיו של המערער, גרם לשני פצעים, חדר לאזור הבטן ויצא לאחר שעבר מסלול טנגנציאלי, ללא עדות לפגיעה באיברים פנימיים. המערער הובהל לבית החולים פוריה בטבריה, כשהוא סובל משבר ברגלו השמאלית.

גזר הדין של בית המשפט המחוזי

3. ביום 14.1.2013 גזר בית המשפט המחוזי את דינו של המערער. בגזר דינו, בית המשפט המחוזי עמד על חומרת מעשיו, ומצא כי ההצטיידות בנשק חם, ההגעה היזומה למקום שבו נערכה זה עתה שמחה משפחתית, כשהוא מונע בכוונה לפגוע באדם על בסיס השמועה בלבד, והירי באזור מגורים בו מצטופפים אותה עת מספר רב של אנשים,

מבטאים התנהגות נמהרת וחסרת מעצורים, שפוטנציאל ההסלמה שלה והסיכון הטמון בה, ברורים. עוד קבע בית המשפט המחוזי כי תוצאות מעשיו של המערער חמורות, והשלכותיהם יהדהדו בקרב בני המשפחה זמן רב בעתיד. בית המשפט עמד על כך שככלל, ראויים מעשים מעין אלה, לענישה מרתיעה, בדמות עונש מאסר ממושך, שתהלוך ותשקף את חומרת המעשים, ואת סלידת בתי המשפט מן השימוש באלימות ובנשק חם כאמצעי לפתרון סכסוכים. בית המשפט המחוזי התייחס לחרטתו הכנה של המערער אך קבע כי לא ניתן לקבוע לגביו כי הוא נטל אחריות מלאה למעשיו. עם זאת, בית המשפט התחשב לקולה בגילו הצעיר של המערער, היותו נעדר עבר פלילי, והודאתו במסגרת הסדר הטיעון. בית המשפט מצא כי קשת הענישה בעבירת ההריגה, ובעבירת החבלה בכוונה מחמירה הנה רחבה, בתלוי בנסיבות המקרה ובנסיבותיו האישיות של המערער. מאחר ומדובר במסכת עובדתית אחת הכורכת במשולב את שלוש העבירות בהן הורשע המערער, בית המשפט ראה לנכון ליתן ענישה מאוחדת וכוללת בהתאם. לנוכח כל האמור, בית המשפט המחוזי גזר את עונשו של המערער כאמור לעיל. מכאן הערעור שלפנינו.

נימוקי הערעור ותשובת המשיבה

4. המערער טוען בערעורו כי בית המשפט המחוזי שגה בגזירת דינו והטיל עליו עונש החורג מעבר לעונש הראוי לאור נסיבות העניין ולאור כל העובדות והשיקולים הרלוונטיים, ועל כן מבקש הפחתה בעונשו. לעמדתו, בגזירת דינו, לא נשקלו שיקולים כבדי משקל שהיו עשויים להטות את הדין לקולה, כמו למשל עמדת בני משפחתו של המנוח, חרטתו על מעשיו ונטילת האחריות הבלתי מסויגת מצדו. כן סבור המערער כי ניתוח העובדות של המקרה ויתר הנסיבות לוקה בחסר מהותי. לטענתו, בית המשפט המחוזי שגה גם ביישום הדין והפסיקה לעניין העובדות הרלוונטיות ובהתייחסותו לראיות. המערער בעיקר משיג על כך שבית המשפט המחוזי התעלם, לדבריו, מהראיות שהוגשו לפניו לפני שגובש הסדר הטיעון, ודבק בתשתית העובדתית של כתב האישום המתוקן. לשיטתו, היה על בית המשפט המחוזי להתחשב בכל האמור ולגזור עליו עונש פחות חמור.

5. המשיבה, מנגד, טוענת כי יש לדחות את הערעור. לשיטתה, העונש שנגזר על המערער ראוי והולם את נסיבות ביצוע העבירה כפי שמפורטות בכתב האישום המתוקן ורק הן. המשיבה סבורה כי עיקר כובד המשקל צריך להיות על נסיבות האירוע – הגעתו עם אקדח טעון ועם מחסנית, וכן ירייה לעבר בית דודו כאשר זה עומד בפתח ביתו. לטעמה, במעשיו אלו יש העדה על כוונתו לפגוע, או לכל הפחות על צפייתו את התוצאות הטרגיות. על כן, עמדתה היא כי יש להתיר את גזר דינו של בית המשפט המחוזי על כנו.

תסקיר שירות המבחן

6. ביום 16.12.2014 הוגש תסקיר שירות מבחן משלים בעניינו של המערער. מן התסקיר עולה כי המערער נמצא בעיצומו של תהליך טיפולי מעמיק ובשלב זה ועוד מראשית מאסרו, משתף פעולה גורמי שירות בתי הסוהר, לרבות גורמי הטיפול, ומגלה נכונות ורצינות. עם זאת, עולה גם כי הוא זקוק להמשך העמקה בסוגיית השליטה, שבלטה לאורך חייו.

דין והכרעה

7. לאחר עיון בגזר דינו של בית המשפט המחוזי ובנימוקי הערעור, ולאחר שמיעת הצדדים לפנינו, הגענו למסקנה דין הערעור להידחות.

8. הלכה ידועה היא שערכאת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש שנקבעה על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים (ראו והשוו: ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009); ע"פ 5931/11 עבדולייב נ' מדינת ישראל (22.10.2013); ע"פ 3931/13 באום נ' מדינת ישראל (10.6.2014)). המקרה הנוכחי אינו נמנה על אותם המקרים המצדיקים התערבות, כפי שיובהר להלן.

9. אמנם תיקון 113 לחוק העונשין אינו חל במקרה שלפנינו, אך כבר נקבע בעבר כי ניתן לבחון בעת זו גזרי דין "ברוחו" (ע"פ 5424/12 עלי בן מוחמד בשתאוי נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (8.1.2014)). כך או כך, לנוכח טענות הצדדים בתיק זה נציין כי גם בחינה ברוח התיקון מעלה כי לא נפל פגם באיזון שביצע בית המשפט המחוזי בין השיקולים השונים.

10. עבירותיו של המערער הן מהחמורות שבספר החוקים. הוא קטל חיי אדם אחד, חבל במתכוון באחר, וירה באמצע איזור מגורים. על הערך החברתי הנפגע כתוצאה מעבירות ההמתה נאמר בבית משפט זה מפי השופט א' רובינשטיין:

"קדושת חיי אדם היא ערך עליון. היא נובעת מערכי יסוד אנושיים, היא נובעת מן הערכים שבבסיסה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית; היא עוגנה בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו, הקובע (סעיף 1) כי 'זכויות היסוד של האדם בישראל מושתתות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו...'. והאוסר (סעיף 2) על פגיעה בחייו, בגופו או בכבודו של אדם באשר הוא אדם'... לדידנו, יש ליתן משקל לקדושת חיי אדם במובנם בערכי מדינת ישראל ובעולם ערכים אוניברסלי - 'שופך דם האדם דמו יישפך, כי בצלם אלהים ברא את האדם' (בראשית, ט', ו') ראו גם לקשר בין המוסר לצלם דברי ר' עקיבא במשנה אבות ג' א' 'חיבה יתרה נודעת לו (לאדם - א"ר) שנברא בצלם'" (ע"פ 9369/07 מיקל נ' מדינת ישראל (4.6.2009)).

11. נסיבות המקרה מוסיפות למעשיו יתר חומרה, שכן קדם לביצוע העבירות מחשבה ותכנון. זמן קצר לאחר שהמערער שמע כי ראיף הכה את אביו, הוא הגיע לזירת האירוע מצויד באקדח טעון ובמחסנית, חיפש את ראיף וירה יריות לעבר ביתו. בהשתלשלות אירועים זו, לא ניתן לקבל את הטענה כי המערער עשה את מעשיו ללא תכנון מוקדם. ניכר כי מעשיו היו מתוכננים וכי הוא לכל הפחות צפה את התוצאות הטרגיות שלהם. נסיבותיו של המקרה, חרף הנסיבות לקולה שעומדות לזכותו של המערער, מחייבות גזירת עונש משמעותי וחמור.

12. דין טענת המערער בעניין דבקו של בית המשפט המחוזי בתשתית העובדתית של כתב האישום המתוקן להידחות גם היא. הלכה היא כי בית המשפט הגוזר את עונשו של נאשם שהודה בכתב אישום לצורך הסדר טיעון, לא יעשה שימוש בפרטים ועובדות שאינם נכללים במפורש בכתב האישום (ע"פ 264/81 לוי נ' מדינת ישראל פ"ד לה(3) 659, 662; ע"פ 1604/08 אוספוב נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (8.4.2008); ע"פ 329/13 ורגס נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (9.3.2014); ע"פ 4907/12 מרעי נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (14.11.2012)). וכפי שנקבע לאחרונה בע"פ

677/14 דנקר נ' מדינת ישראל (17.7.2014):

"להסדר טיעון משקל ומעמד משלו. וכתב האישום המתוקן הוא ככלל ראשית ואחרית לגזר הדין" (פסקה מב לפסק דינו של השופט רובינשטיין).

על כן, צדק בית המשפט המחוזי עת הסתמך על עובדות כתב האישום המתוקן ולא מעבר לכך, ואין אנו רואים מקום להתערבותנו.

13. לעניין מתחם הענישה, מצאנו, כי העונש שנגזר על המערער אינו חורג ממתחם הענישה הראוי. אמנם, על המערער נגזר עונש מאסר ארוך. אולם, לנוכח חומרת המעשים ותוצאתם הטראגית, מדובר בעונש שהולם את העבירות. כך למשל, בע"פ 5464/07 טגבה נ' מדינת ישראל (21.2.2008), נדחה ערעור של נאשם שהורשע בהריגת אדם לאחר שדקרו פעמיים, ונגזר עליו בגין זה עונש מאסר של 16 שנים. נציין, כי המקרה שלפנינו חמור יותר, והמערער במקרה שלפנינו הורשע גם בחבלה בכוונה מחמירה וביריות באיזור מגורים (וראו גם: ע"פ 6265/11 בן בסט נ' מדינת ישראל (25.10.2012); ע"פ 3547/04 מון נ' מדינת ישראל (3.11.2004); ע"פ 2090/06 פלוני נ' מדינת ישראל (10.1.2007); ת"פ (מחוז-חיפה) 903/03 מדינת ישראל נ' אלמוני (16.11.2003)).

14. פרשה טראגית זו, המגלמת פגיעה חמורה בקדושת החיים, מחייבת נקיטה ביד קשה ובענישה מחמירה. המסקנה העולה מהאמור לעיל כי עונשו של המערער אינו סוטה מרף הענישה ההולם ומאזן כראוי בין השיקולים לחומרה ולקולה. על כן, איננו רואים מקום להתערב בגזר דינו של בית המשפט המחוזי.

15. סוף דבר, הערעור נדחה. נציין כי אנו מלאי תקווה שהמערער ימשיך וינצל את תקופת מאסרו להמשך ההליך הטיפולי שהוא עובר בימים אלה.

ניתן היום, כ"ב בטבת התשע"ה (13.1.2015).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט